

Revisionsrapport

Stadens hantering av statsbidrag

Stadsrevisionen

Stadens hantering av statsbidrag – 2024

Framtagen av Stadsrevisionen i Helsingborgs stad

Datum: 2024-08-26

Diarienummer: 49/2024

Kontakt: stadsrevisionen@helsingborg.se

Omslagsfoto: Kvarter i centrum

Fotograf: Lotta Wittinger

Innehåll

Sammanfattning	1
Inledning/bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor, avgränsning	4
Revisionskriterier	5
Metoder	5
Resultat av granskningen.....	6
Kommunstyrelsen	6
Arbetsmarknadsnämnden	10
Barn- och utbildningsnämnden.....	13
Kulturnämnden	17
Vård- och omsorgsnämnden	21
Samlad bedömning och rekommendationer.....	25

Bilagor

Bilaga 1 – Erhållna statsbidrag till kommunstyrelsen 2021-2024

Bilaga 2 – Erhållna statsbidrag till arbetsmarknadsnämnden 2021-2024

Bilaga 3 – Erhållna statsbidrag till barn- och utbildningsnämnden 2021-2024

Bilaga 4 – Erhållna statsbidrag till kulturnämnden 2021-2024

Bilaga 5 – Erhållna statsbidrag till vård- och omsorgsnämnden 2021-2024

Sammanfattning

Stadsrevisionen har i sin revisionsplan 2024 beslutat att genomföra en granskning av stadens hantering av statsbidrag. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, barn- och utbildningsnämnden, kulturnämnden och vård- och omsorgsnämnden säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och granskade nämnder **delvis** säkerställt att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig. Vi grundar vår bedömning på att alla nämnder förutom barn- och utbildningsnämnden saknar dokumenterade riktlinjer eller rutiner för hur statsbidrag ska hanteras och redovisas. I stadens ekonomihandbok saknas vägledning kring hur statsbidrag ska hanteras inom staden.

Vi konstaterar att de flesta förvaltningarna har inarbetade arbetssätt för hur statsbidrag ska sökas och rapporteras. Dock finns ingen uttalad funktion (undantag barn- och utbildningsnämnden) som ansvarar för hantering och samordning, varken på förvaltningsnivå eller för staden som helhet. Detta ser vi som en risk utifrån att ansökningsprocessen i de olika verksamheterna kan bli personberoende och att bidrag missas att sökas.

Enbart arbetsmarknadsnämnden har genom sin delegeringsordning inom verksamheten vuxenutbildning delegerat rätten att ansöka om bidrag från staten. Vi ser det som värdefullt att styrelsen och övriga nämnder genom sin delegering tydliggör vem som har beslutanderätt att ansöka om statsbidrag inom sitt ansvarsområde.

Utifrån genomförda stickprov bedömer vi att det finns en i allt väsentligt tillräcklig intern kontroll för redovisning och återrapportering av statsbidrag även om det inom vissa verksamheter kan utvecklas. Stickproven visar att redovisningen av de bidrag vi granskat i stort följer god redovisningssed och de rekommendationer som finns. Vid granskning av 2023 års bokslut förekom dock vissa felaktigheter där nämnderna i flera fall har vidtagit åtgärder för att förbättra redovisningen.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- I stadens ekonomihandbok tydliggöra förutsättningar och principer för hantering och redovisning av statsbidrag.
- Ta fram riktlinjer som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom styrelsens ansvarsområde.
- Förtydliga styrelsens delegeringsordning avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.

- Överväga behovet av en övergripande funktion med ansvar för samordning och uppföljning av stadens statsbidrag.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi arbetsmarknadsnämnden att:

- Ta fram riktlinjer som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom nämndens ansvarsområde.
- Överväga behovet av en övergripande funktion med ansvar för samordning, kontroll och uppföljning av nämndens statsbidrag.
- Förtydliga nämndens delegeringsordning för att omfatta samtliga beslut avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.
- Utveckla analys och uppföljning utifrån erhållna bidrag för att säkerställa att bidragen inte blir kostnadsdrivande och är i linje med nämndens mål och prioriteringar för verksamheten.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden att:

- Förtydliga nämndens delegeringsordning avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kulturnämnden att:

- Ta fram riktlinjer som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom nämndens ansvarsområde.
- Överväga behovet av en övergripande funktion med ansvar för samordning, kontroll och uppföljning av stadens statsbidrag. I arbetet säkerställa enhetlighet kring hur statsbidragen benämns i redovisningen.
- Förtydliga nämndens delegeringsordning avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.
- Utveckla analys och uppföljning utifrån erhållna bidrag för att säkerställa att bidragen inte blir kostnadsdrivande och är i linje med nämndens mål och prioriteringar för verksamheten.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi vård- och omsorgsnämnden att:

- Ta fram riktlinjer som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom nämndens ansvarsområde.
- Överväga behovet av en övergripande funktion med ansvar för samordning, kontroll och uppföljning av stadens statsbidrag.
- Förtydliga nämndens delegeringsordning avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.
- Fortsatt utveckla analys och uppföljning utifrån erhållna bidrag för att säkerställa att bidragen inte blir kostnadsdrivande och är i linje med nämndens mål och prioriteringar för verksamheten.

Inledning/bakgrund

Stadens verksamheter finansieras förutom av skatteintäkter och avgifter, även av generella och riktade bidrag från staten och från EU. Generella statsbidrag betalas ut med automatik och ryms inom systemet för kommunalekonomisk utjämning. Medlen används bland annat för att reglera för utökat och minskat uppdrag mellan staten och kommunsektorn. De riktade statsbidragen är vanligtvis specialdestinerade för ett visst ändamål, och kommunen behöver oftast aktivt söka dessa statsbidrag. Bidragen förmedlas av många olika myndigheter och sträcker sig över olika områden som exempelvis arbetsmarknad, kultur, integration, omsorg, krisberedskap och utbildning.

Enligt årsredovisning 2023 uppgick de riktade statsbidragen för Helsingborgs stad till drygt 600 mnkr och de generella bidragen till 2 050 mnkr.

Systemet med riktade statsbidrag innebär krav på staden i form av tydlig ansvarsfördelning och uppföljning. Det behöver även finnas en tillräcklig intern kontroll inom nämnderna som säkerställer att riktade bidrag används till avsett ändamål och att eventuella återrapporteringskrav uppfylls. Nämnderna behöver även ha fastställda processer och rutiner för att identifiera möjliga bidrag att söka och en ändamålsenlig process för hantering och redovisning. För vissa statsbidrag saknas dock krav på motprestation.

Det finns även andra risker kopplat till statsbidrag. Själva hanteringen med bidragen kan medföra ökad administration och bidragens ibland korta tidshorisont och förändringar mellan åren kan medföra osäkra planeringsförutsättningar och svårigheter att uppnå en långsiktig ekonomisk planering. När bidragen löper ut kan de även ha blivit kostnadsdrivande, i de fall det saknas finansiering för en verksamhet som möjliggjorts genom statsbidrag.

De förtroendevalda revisorerna i revisorsgrupp 1 och 2 har mot bakgrund av genomförd riskanalys bedömt att det finns risk för att styrning, ledning och intern kontroll avseende nämndernas hantering av statsbidrag inte är tillräcklig och har beslutat att genomföra en fördjupad granskning inom området.

Syfte och revisionsfrågor, avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen och berörda nämnder säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Granskningen omfattar följande revisionsfrågor;

- Finns ändamålsenliga rutiner och dokumenterade riktlinjer för ansökan, hantering och återrapportering av riktade statsbidrag/kostnadsersättningar?
- Är ansvarsfördelningen tydlig vad gäller hanteringen av riktade statsbidrag?

- Finns en tillräcklig intern kontroll för uppföljning och rapportering till staten avseende riktade statsbidrag/kostnadsersättningar?
- Sker någon löpande analys av verksamheterna som finansieras av statsbidrag i syfte att säkerställa att erhållna bidrag används på avsett sätt och inte blir kostnadsdrivande?
- Säkerställer kommunstyrelsen att redovisning av statsbidrag sker enligt god redovisningssed och gällande rekommendationer?

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, barn- och utbildningsnämnden, kulturnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Granskningen omfattar enbart nämndernas hantering av riktade statsbidrag och kostnadsersättningar. Hanteringen av övriga bidrag från staten eller andra bidragsgivare ingår inte i granskningen.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för granskningen är:

- Kommunallag (2017:725), § 6:1 och 6:6
- Reglemente för styrelse och nämnder
- Delegeringsordningar, arbetsinstruktioner
- Mål och ekonomi 2024
- Planer för intern kontroll
- Tillämpliga regelverk avseende statliga ersättningar

Metoder

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av rutiner/styrdokument, internkontrollplaner och dokumentation hänförligt till nämndernas hantering av statsbidrag såsom ansökningar, beslut, utdrag från redovisning och dokumenterade uppföljningar. Granskningen har även innefattat intervjuer med urval av tjänstepersoner med särskilt ansvar för förvaltningens processer rörande statsbidrag.

För att kontrollera efterlevnad av riktlinjer och rutiner för ansökan, uppföljning och rapportering samt redovisning har vi översiktligt granskat två statsbidrag per nämnd. Stickproven har granskats utifrån att ansökan och rapportering skett i rätt tid. Därtill har granskning skett utifrån om belopp erhållits i enlighet med beslut och om redovisning av statsbidraget/kostnadsersättningen skett i enlighet med RKR:s rekommendation R2 – Intäkter. Se under respektive nämndsavsnitt för iakttagelser.

Resultat av granskningen

Kommunstyrelsen

Under 2023 erhöll kommunstyrelsen riktade statsbidrag och kostnadsersättningar enligt nedanstående tabell:

Verksamhet	Bidrag/ersättning	Myndighet	Belopp (mkr)
Strategisk samhällsutveckling	Ersättning för krisberedskap	MSB	4,4
	Ersättning för civilt försvar	MSB	2,2
Juridik och serviceavdelningen	Energi- och klimatrådgivning	Energimyndigheten	2,2
Innovation och transformation	Tillsammans bygger vi den omtänksamma staden: Innovation i samverkan för ett demensvänligt Helsingborg	Vinnova	1,6
	Avfallshantering robotar	Vinnova	0,2
Summa			10,6

Styrdokument och rutiner

Det finns inte några stadsövergripande styrdokument eller riktlinjer som redogör för stadens hantering av riktade statsbidrag eller kostnadsersättningar. Det finns inte heller några förvaltningsövergripande styrdokument eller dokumenterade rutiner avseende statsbidrag. I stadens ekonomihandbok nämns inget avseende statsbidrag.

Under våren har staden på initiativ av stadsbyggnadsnämnden handlat upp Statsbidragsportalen¹. Avtalet gäller från 1 april 2024. Våra intervjuer visar att denna tjänst ännu inte nyttjas av alla granskade nämnder och inte är känd på alla förvaltningar. Av intervjuer med ekonomiavdelningen lyfts det som positivt att upphandlingen av Statsbidragsportalen kan stärka det gemensamma arbetet med bevakningen av vilka statsbidrag som finns att söka.

Inom kommunstyrelsens eget verksamhetsområde sker bevakning främst via SKR och regeringens propositioner, framför allt i samband med budgetprocessen.

¹ Avser en e-tjänst som samlar alla tillgängliga statsbidrag inom en portal.

Ansvarsfördelning

Av kommunstyrelsens reglemente² framgår att *styrelsen har ansvar att för kommunens räkning ansöka om och motta statsbidrag, om detta inte vilar på annan nämnd*. I styrelsens delegeringsordning³ eller arbetsinstruktion⁴ framgår inget specifikt avseende hanteringen av statsbidrag.

Vid intervju med ekonomiavdelningen framgår att det är få statsbidrag som ankommer på kommunstyrelsen att hantera enligt skrivningen i reglementet. Av intervjuerna framgår att det inom ekonomichefsgruppen bestående av förvaltningarnas ekonomichefer och chefer på avdelningen för ekonomi och styrning kan diskuteras hur stadsövergripande statsbidrag ska sökas och hanteras. Exempelvis så ansökte stadsbyggnadsnämnden om elstöd för hela kommunen, där erhållet stöd sedan fördelades till nämnderna via kommunstyrelsen.

Principen är att hanteringen av statsbidrag är decentraliserad och att varje nämnd är ansvarig för sitt område. Våra intervjuer med företrädare från de olika nämnderna visar att det inte finns någon särskild samordning av stadens erhållna statsbidrag. Majoriteten av bidragen hanteras inom ordinarie tjänster, och det finns ingen uttalad funktion inom de granskade nämnderna som ansvarar specifikt för hanteringen.

Staden har inte specificerat vilka kriterier som måste uppfyllas för att ansöka om eller prioritera vissa statsbidrag. Enligt intervjuerna saknas analyser av kostnader och personalresurser som är förknippade med att söka bidrag.

Inom stadsledningsförvaltningens område är den informella rutinen att det är ansvarig verksamhet inom förvaltningen som själva ansvarar för att identifiera och ansöka om olika statsbidrag. Avdelningen för ekonomi och styrning kan stötta i arbetet, men har inte något uttalat uppdrag att samordna hanteringen inom förvaltningen.

Intern kontroll

Det genomförs inte någon särskild stadsövergripande kontroll över stadens erhållna bidrag. Uppföljning av statsbidrag sker i samband med ekonomiuppföljning vid budgetuppföljning för respektive nämnd. I samband med årsbokslutet erhåller kommunstyrelsen en sammanställning av erhållna bidrag per nämnd. Sammanställningen redovisas i årsredovisningen.

Kommunstyrelsen har inte med någon granskningspunkt som avser statsbidrag i sin riskanalys eller interna kontrollplan för 2024.

² Kommunstyrelsens reglemente, senast reviderat 2022-11-22/23

³ Kommunstyrelsens delegeringsordning, senast reviderad 2023-02-01

⁴ Kommunstyrelsens arbetsinstruktion, senast reviderad 2021-10-06

Enligt de intervjuade är det de statliga myndigheterna som styr hur återrapporteringen av olika bidrag ska ske, och det hanteras av respektive berörd verksamhet inom stadsledningsförvaltningen.

Stickprov

För att kontrollera efterlevnad av riktlinjer avseende ansökan, uppföljning och rapportering till staten har vi genomfört stickprovskontroll på två bidrag som kommunstyrelsen erhållit under 2023:

	Ansökan i tid	Ansökt om	Beslut om utbetalning	Rapporterat i tid	Utbetalt belopp	Redovisat i enl med R2
Avfallshantering robotar 2023-2025	Ja	2 809 300	2 809 300	Nej		Ja
Energi och klimatrådgivning 2021-2023	Ja	6 288 000	6 288 000	Ja	6 288 000	Ja

Stickprovet avseende avfallshantering robotar har ansökts från Vinnova inom uppsatt tidsram. Den lägesrapport som hittills lämnats, skickades in knappt två veckor efter det datum som Vinnova angivit som sista inlämningsdatum i beslutet. Bidraget är större än vad som bokförts i stadens redovisning. Anledningen till detta är att Helsingborg är samordnande med flera andra projektparter till vilka statsbidraget delvis vidarebefordrats. Staden har erhållit en del av det beslutade utbetalda beloppet, och vid bokslutet 2023 hade en större del av beloppet bokförts som förutbetalda intäkter. Utbetalningen från Vinnova följer inte den beslutade utbetalningsplanen, men vi har inte kunnat få någon förklaring från förvaltningen till orsaken för detta.

Stickprovet avseende energi- och klimatrådgivning visar inte på några väsentliga avvikelser. Ansökningar och rapport har skett inom uppsatta tidsramar från Energimyndigheten och dokumentationen vi erhållit är tillräcklig för att följa hela processen.

Uppföljning

Enligt de intervjuade betraktas statsbidragen som en del av nämndernas finansiering av verksamheten och uppföljning sker i dialogform samband med processen för mål och ekonomi. I uppföljningen diskuterar nämnderna hur de ska hantera förändringar i statsbidrag såsom exempelvis minskade anslag eller att riktade bidrag blir generella, och hur det påverkar nämndens samlade finansiering.

Stadsledningsförvaltningen bedömer att förvaltningarna fortlöpande arbetar med analys av sin finansiering och så även statsbidrag och hur detta påverkar nämndens finansiering. Det sker både på 1+2 års sikt i samband med budgetplaneringen. I arbetet används SKR:S s tabeller över hur statsbidragen förändras.

Den rapportering som sker till kommunstyrelsen avseende statsbidrag utgörs av den sammanställning av externa bidrag som återfinns i årsredovisningen. Det sker ingen specifik redovisning till kommunstyrelsen av erhållna statsbidrag inom stadsledningsförvaltningen.

Redovisning

Inom kommunstyrelsen används inte någon specifik koddel för att särredovisa olika statsbidrag. Redovisningen sker utifrån konto och motpart.

Det förekommer att ekonomer från förvaltningarna kontaktar stadsledningsförvaltningen vid osäkerhet över hur statsbidrag ska redovisas.

Genomförd stickprovsgranskning avseende kommunstyrelsen visar att redovisning har skett enligt god redovisningssed och rekommendationer.

Bedömning

Kommunstyrelsen har inte framarbetat några dokumenterade riktlinjer och rutiner för hur hanteringen av statsbidrag ska ske, såväl för den egna verksamheten som på stadsövergripande nivå. I stadens ekonomihandbok saknas vägledning kring hur statsbidrag ska hanteras. Utifrån uppdraget i styrelsens reglemente finns ett ansvar att skapa stöd gentemot övriga nämnder i staden. Om det uppstår frågor ska kommunstyrelsen utifrån sin samordnande roll ge vägledning och stöd. Avsaknaden av dokumenterade riktlinjer försvårar enligt vår bedömning kommunstyrelsens arbete att ge ändamålsenlig vägledning och stöd. Utifrån styrelsens ansvar i reglementet.

Vad gäller ansvarsfördelningen visar granskningen att kommunstyrelsen saknar en uttalad funktion som har ett övergripande samordningsansvar inom förvaltningen och gentemot övriga nämnder avseende processen för statsbidrag. Utifrån detta ser vi en risk att ansökningsprocessen i de olika verksamheterna och inom nämnderna blir personberoende och att bidrag missas att sökas. Det försvårar även kommunstyrelsens möjlighet till spårbarhet och uppföljning på övergripande nivå, och hur det påverkar nämndernas framtida finansiering.

För att tydliggöra ansvarsfördelningen ser vi det som värdefullt att styrelsen genom sin delegering tydliggör beslutanderätten för ansökan om statsbidrag.

Vår stickprovsgranskning visar att den interna kontrollen bör förbättras för att undvika att processen för hantering av statsbidrag blir personberoende.

Vad gäller redovisningen av statsbidrag visar stickproven att den sker enligt god redovisningssed och gällande rekommendationer.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden erhåller statsbidrag och kostnadsersättningar företrädesvis från Skolverket och Migrationsverket. Under 2023 erhöles bidrag i följande omfattning:

Verksamhet	Bidrag/ersättning	Myndighet	Belopp (mnkr)
Vuxenutbildning	Yrkesutbildningar	Skolverket	75
	Ukraina, stimulansbidrag	Skolverket	0,6
	Validering	Skolverket	0,5
	Yrkeshögskola	Myndigheten för yrkeshögskolan	1,8
	Schablonersättning	Migrationsverket	21,7
Arbetsmarknadsåtgärder	Schablonersättning	Migrationsverket	1,9
Ekonomiskt bistånd	Schablonersättning	Migrationsverket	2,4
	Stöd med anledning av kriget i Ukraina	Migrationsverket	21,1
Summa			125

Styrdokument och rutiner

Det finns inte några förvaltningsövergripande styrdokument eller rutiner framtagna för hanteringen av riktade statsbidrag och kostnadsersättningar.

Bevakning av statsbidrag sker främst via nyhetsbrev och nätverk, både inom Familjen Helsingborg och nationellt.

I samverkansavtalet med Familjen Helsingborg avseende vuxenutbildning finns reglerat hur statsbidrag ska hanteras mellan de olika kommunerna. Av intervjuerna bedöms samverkan fungera på ett ändamålsenligt sätt.

Vid vår intervju med företrädare för verksamheterna som hanterar statsbidrag framgick att stadens upphandling av Statsbidragsportalen inte var känd.

Ansvarsfördelning

Av nämndens delegeringsordning⁵ framgår att verksamhetschef för vuxenutbildningen får besluta om att ansöka om statliga bidrag för anordnande av vuxenutbildning. Det framgår inte vem som får besluta om att ansöka om riktade bidrag till övriga verksamheter. I nämndens arbetsinstruktion som finns bifogad

⁵ Arbetsmarknadsnämndens delegeringsordning med arbetsinstruktion, senast reviderad 2023-10-26

delegeringsordningen, anges att ekonomichefen ansvarar för att ansöka om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar som motsvaras av kostnadsersättning från Migrationsverket. Av delegeringsordningen framgår att ekonomichef har rätt att överklaga myndighetsbeslut avseende denna ersättning. I praktiken är det två ekonomer som bevakar ersättningarna från Migrationsverket.

När det gäller vuxenutbildning framgår det i samverkansavtalet för Familjen Helsingborg att statsbidrag inom regional yrkesinriktad vuxenutbildning söks gemensamt. Även andra relevanta statsbidrag kan hanteras så om parterna enas om detta. Det framgår också att det är Helsingborgs kommun som svarar för ansökan och företräder samtliga kommuner gentemot Skolverket. Helsingborgs stad ansvarar därefter för att fördela statsbidragen till anordnarkommunerna. Om samverkansområdet avkrävs återbetalning är det respektive anordnarkommun som svarar för kostnaderna. Ansvaret för bevakning av olika statsbidrag avseende vuxenutbildningen ligger på koordinatör för verksamheten. Samma koordinatör hanterar även samverkan med Familjen Helsingborg

I det löpande arbetet är det enhetschefer och processledare som upprättar ansökningar, men enligt uppgift är det alltid en verksamhetschef som fattar beslut om att ansöka om bidraget. Vi har inte sett någon dokumentation över att det är detta arbetssätt som gäller, men fått det muntligt beskrivet.

Intern kontroll

Nämnden har inte med någon granskningspunkt som avser statsbidrag i sin riskanalys eller interna kontrollplan för 2024. Det har inom förvaltningen gjorts en bedömning att Skolverkets redovisningssystem för återrapportering av bidrag ger en tillräcklig kontroll.

Schablonersättningarna för flyktingmottagande betalar Migrationsverket ut baserat på antalet individer som staden tagit emot. Dessa medel varken söks eller redovisas tillbaka till myndigheten enligt uttalad föreskrift.

Stickprov

För att kontrollera efterlevnad av riktlinjer avseende ansökan, uppföljning och rapportering till staten har vi genomfört stickprovskontroll på två bidrag som arbetsmarknadsnämnden erhållit under 2023:

	Ansökan i tid	Ansökt om	Beslut om utbetalning	Rapporterat i tid	Utbetalt belopp	Redovisat i enl med R2
Yrkeshögskola 2023	Ja	1 843 974	1 843 974	-	1 843 974	Ja
Kostnadsersättningar från Migrationsverket 2023	-	0	0	-	0	-

Stickprovet avseende yrkeshögskola visar att rekvirering och beslut av kostnadsersättning överensstämmer med de utbetalda beloppen för yrkeshögskola som omfattar utbildningar till elingenjör och tandsköterska. Vi har inte tagit del av

någon form av rapportering till myndigheten som gjorts efter utförda utbildningar, och kan därför inte uttala oss om dessa skett i tid.

Vad gäller det andra stickprovet har granskning skett av de kostnadsersättningar som staden själva behöver ansöka om från Migrationsverket. Granskningen visade att staden under 2023 inte ansökt om några ersättningar, utan enbart erhållit schablonersättningen som Migrationsverket betalat ut utan att staden behöver ansöka om medel. Nämnden menar att ansökningar gjorts tidigare år avseende kategorin kvotflyktingar, av vilka staden inte tagit emot några under 2023.

Uppföljning

Ur ett verksamhetsperspektiv upplever de intervjuade att det är en svårighet att statsbidragen i princip alltid är ettåriga, vilket gör det svårt att planera verksamheten. Särskilt avseende utbildningar som är kostnadsdrivande där nämnden inte vet om det finns samma täckning för antalet platser under kommande år. Nämnden förlitar sig generellt inte på statsbidrag vid beslut om att anställa egen personal.

Nämndens företrädare försöker genom olika kanaler påverka statsmakten att göra bidragen fleråriga. Inför 2025 har en viss justering gjorts från staten såtillvida att bidrag får lov att fördelas om mellan olika utbildningar utifrån befintligt behov.

Nämnden får årligen en kvalitetsrapport avseende vuxenutbildningen. I denna nämns att en del insatser som genomförts har finansierats genom statsbidrag. För övriga verksamheter saknas motsvarande redovisning.

Redovisning

Inom arbetsmarknadsnämnden används koddelen *aktivitet* för att särredovisa olika statsbidrag. Även koddelen *objekt* används för att strukturera respektive bidrag på olika år. Som statsbidragen för vuxenutbildning är konstruerade har nämnden bidrag för tre olika år aktiva samtidigt.

Under 2023 har vissa felaktigheter förekommit i redovisningen av statsbidrag där nämnden bokat upp en fordran gentemot staten trots att statsbidrag hade erhållits. Felaktigheten har justerats i 2024 års redovisning med stöd från statsledningsförvaltningen för att säkerställa att redovisning nu sker enligt gällande rekommendationer.

Bedömning

Vi konstaterar att arbetsmarknadsnämnden inte framarbetat några dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende hanteringen av statsbidrag inom nämndens område. Nämnden bör utveckla riktlinjer för att tydliggöra ansvarsfördelningen, försäkra sig

om att nämnden inte missar bidrag och kostnadsersättningar som kunnat sökas och för att minska personberoendet.

Nämnden har genom sin delegeringsordning förtydligat ansvarsfördelningen och beslutanderätten vad gäller ansökan om statliga bidrag för anordnande av vuxenutbildning. Nämnden bör genom sin delegering säkerställa att beslutanderätten även omfattar övriga processer inom nämndens ansvarsområde som berör statsbidrag.

Utifrån genomförd stickprovsgranskning bedömer vi att den interna kontrollen inom vissa områden är tillräcklig, men att arbetet kan utvecklas. I arbetet ser vi det även som viktigt att nämnden löpande analyserar erhållna bidrag och möjliga kostnadsersättningar att söka, och hur det påverkar nämndens finansiering och långsiktiga planering av verksamheten.

Vi ser att det är positivt att nämnden under året sett över redovisningen så att den hanteras korrekt och följer god redovisningssed och gällande rekommendationer.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden erhåller statsbidrag och kostnadsersättningar företrädesvis från Skolverket och Migrationsverket. Under 2023 erhöles bidrag i följande omfattning:

Verksamhet	Bidrag/ersättning	Myndighet	Belopp (mnr)
Grundskola	Likvärdig skola	Skolverket	98,5
	Arbetsmiljö i socioekonomiskt utsatta områden	Skolverket	11,5
	Läromedel av hög kvalitet	Skolverket	7,4
	Skapande skola	Kulturrådet	1,3
Förskola	Kvalitetshöjande åtgärder	Skolverket	46,2
	Maxtaxa - Kvalitetssäkring	Skolverket	30,6
Gymnasieskola	Lärlingar	Skolverket	8,0
	Behörighetsgivande utbildning yrkeslärare	Skolverket	0,9
Flera skolformer	Lärlönelyftet	Skolverket	27,8
	Karriärtjänster	Skolverket	19,1
	Läxhjälp	Skolverket	5,2
	Läroassistenter	Skolverket	5,2
	Asylsökande barn	Migrationsverket	8,7
	Personalförstärkning elevhälsan	Skolverket	2,4

	SIS-medel	Specialpedagogiska skolmyndigheten	2,0
	Fortbildning av lärare och förskollärare	Skolverket	1,4
	Omsorg på obekvämtid	Skolverket	1,1
	Specialpedagogik fortbildning	Skolverket	0,8
	Övriga riktade medel		5,6
Summa			283,6

Styrdokument och rutiner

Förvaltningen har tagit fram en rutinbeskrivning över hur statsbidrag hanteras på skol- och fritidsförvaltningen. I den redogörs för hur riktade bidrag identifieras, vem som söker bidrag, hur stadsbidragen fördelas och följs upp samt hur de redovisas.

Majoriteten av de statsbidrag som är aktuella för nämnden erhålls från Skolverket. På Skolverkets hemsida finns en utvecklad e-tjänst och även en kalenderfunktion som används för planering av ansökan, hantering och återrapportering av bidrag. I e-tjänsten framgår historiken för de ansökningar som gjorts av nämnden.

Förvaltningen känner till att staden handlat upp Statsbidragsportalen, men har inte börjat använda den aktivt i ännu.

Ansvarsfördelning

Förvaltningens rutin för hantering av stadsbidrag tydliggör fördelningen av ansvar. Av rutinen framgår vilka olika roller inom förvaltningen som har ansvar för att bevaka vilka bidrag som finns att söka. Det framgår även vem som är ansvarig för att ansöka om bidragen, exempelvis ekonomichef och central ekonom när det gäller övergripande bidrag inom skolans område, verksamhetsekonom om det avser en särskild verksamhet, bidrag för personalkostnader söks av handläggare på HR-avdelningen och bidrag från Migrationsverket avseende nyanlända elever söks löpande av teamchefen för redovisning.

I nämndens delegeringsordning⁶ eller arbetsinstruktion framgår inget specifikt som avser beslutanderätten avseende hanteringen av statsbidrag.

Praxis inom förvaltningen är att alla statsbidrag som kan sökas söks. I rutinen framgår att om något bidrag inte skulle sökas så sker avstämning med utbildningsdirektör och i förekommande fall även med nämndens ordförande.

⁶ Barn- och utbildningsnämndens delegeringsordning med arbetsinstruktion, senast reviderad 2024-05-16

Intern kontroll

Nämnden har inte med någon granskningspunkt som avser statsbidrag i sin riskanalys eller interna kontrollplan för 2024. En orsak till detta är enligt de intervjuade att Skolverkets e-tjänst upplevs som detaljerad och vägledande att området inte bedömts utgöra en stor risk. Utvecklingen av e-tjänsten har inneburit att förvaltningen kunnat avsluta tidigare manuell hantering i Excel.

Redovisning, rapportering och uppföljning av statsbidragen styrs och struktureras i hög grad via e-tjänsten på Skolverket.

Fördelningen av statsbidrag sker inom ramen för internbudgetarbetet. Kommer information om statsbidrag senare så fattar nämnden beslut om fördelning i ett separat beslut.

Statsbidragen följs upp löpande under året på ekonomiavdelningen i samband med prognosarbetet. Nämnden får rapport av statsbidragen en gång per år i samband med årsbokslutet.

Stickprov

För att kontrollera efterlevnad av riktlinjer avseende ansökan, uppföljning och rapportering till staten har vi genomfört stickprovskontroll på två bidrag som barn- och utbildningsnämnden erhållit under 2023:

	Ansökan i tid	Ansökt om	Beslut om utbetalning	Rapporterat i tid	Utbetalt belopp	Redovisat i enl med R2
Kvalitetshöjande insatser i förskolan 2023	Ja	46 208 719	46 208 719	Ja	46 208 719	Ja
Karriärtjänster 2023/2024	Ja	18 653 166	18 653 166	Ja	18 653 166	Ja

Stickprovet avseende kvalitetshöjande insatser i förskolan visar inte på några väsentliga avvikelser. Skolverket har tydliggjort det belopp som varje kommun i landet är berättigad till. Skolverkets e-tjänst för ansökan och även för rapportering är endast öppen under den period då bidraget skall sökas respektive rapporteras, vilket vi utifrån vår granskning noterar att nämnden följt. Nämnden har tagit särskilt beslut om principerna för fördelningen av bidraget i verksamheten.

Stickprovet avseende karriärtjänster visar inte på några väsentliga avvikelser. Skolverket har tydliggjort det belopp som varje kommun i landet är berättigad till. Skolverkets e-tjänst för ansökan och även för rapportering är endast öppen under den period då bidraget skall sökas respektive rapporteras, vilket vi utifrån vår granskning noterar att nämnden följt.

Uppföljning

Förvaltningens ambition är att så stor del av fördelningen av statsbidrag ska vara klar i samband med internbudgetarbetet så att förutsättningarna för rektorerna är tydliga.

I samband med resursfördelningsarbetet inför internbudgeten görs analyser av verksamheten utifrån den information som finns från staten. Det sker även en kommunikation med stadsledningsförvaltningen för att verksamheterna inte först ska få besked om att de behöver genomföra besparingar för att sedan erhålla nya medel i form av statsbidrag. Förvaltningen arbetar för att värna en varaktighet och tydlighet avseende resursfördelningen gentemot verksamheterna.

En utmaning som nämns är att bidragen ofta är ettåriga vilket försvårar långsiktiga insatser. Nämnden har inte bedömt att det i dagsläget finns någon verksamhet som genererat ökade kostnader då statsbidraget upphört. Nämnden föredrar att bidragen i så stor utsträckning som möjligt är generella. Intervjuade bedömer att en viss förskjutning skett inom skolans område från riktade till generella bidrag. Av detta skäl anger de intervjuade att en löpande dialog med kommunstyrelsen är viktig.

Om ett statsbidrag upphör kan det få effekt i verksamheten. För vissa skolor inom förvaltningen innebär exempelvis statsbidraget för karriärtjänster en svårighet att planera. Bidraget ger ett extra lönepåslag för förstelärare. För merparten av skolorna (kallat pott 1) är påslaget 5000 kr/månad, medan det för vissa skolor i socioekonomiskt utsatta områden (pott 2) innebär ett påslag med 10 000 kr/månad. Det är Skolverket som utifrån vissa variabler beslutar om vilka skolor som hamnar i pott 2. Detta kan variera mellan åren, vilket försvårar styrningen i staden på de skolor som ligger på gränsen och tillhör pott 1 vissa år och pott 2 andra år.

Redovisning

Inom barn- och utbildningsnämnden används koddelen *aktivitet* samt i vissa fall även projekt för att särredovisa olika statsbidrag.

Inom förvaltningen är det ekonomichef och controller som har det övergripande ansvaret för redovisningen. Arbetet bistås av de ekonomer som arbetar med att stödja verksamheten och de intervjuade bedömer att de har ett ändamålsenligt stöd av Skolverkets e-tjänst vid redovisning av erhållna bidrag. Förvaltningen har inte någon löpande kontakt med stadsledningsförvaltningen avseende de riktade statsbidragen. Dialogen med stadsledningsförvaltningen avser mer hanteringen och redovisningen av de generella statsbidragen. Redovisning av riktade statsbidrag sker utan att stadsledningsförvaltningen är inblandad.

Förvaltningen är även ansvariga när fristående skolor får en del av bidraget, i dessa fall följer krav på eventuell återbetalning med ut till de externa skolorna.

Vid bokslutet 2023 har förvaltningen enligt god redovisningssed, bokat en fordran på Migrationsverket utifrån de ansökningar som gjorts. 100% av beloppet har tagits upp i bokslutet, baserat på att nämnden under de senaste åren erhållit 100% av de kostnadsersättningar de ansökt om.

Vår stickprovsgranskning visar att erhållna bidrag redovisats i enlighet med gällande rekommendationer.

Bedömning

Vår bedömning är att barn- och utbildningsnämnden har en i allt väsentligt ändamålsenlig rutin för att hantera statsbidrag och kostnadsersättningar. I rutinen framgår roll- och ansvarsfördelning för de olika delarna i hanteringen såsom identifiering av bidrag, ansökan och redovisning. Utifrån detta bedömer vi att ansvarsfördelningen för att hantera statsbidrag och kostnadsersättningar på barn- och utbildningsnämnden i allt väsentligt är tydlig. För att tydliggöra ansvarsfördelningen gentemot nämnden, ser vi det som värdefullt att barn- och utbildningsnämnden genom sin delegering tydliggör beslutanderätten för ansökan om statsbidrag inom nämndens ansvarsområde.

Merparten av nämndens statsbidrag erhålls från Skolverket som har en strukturerad e-tjänst för denna hantering. Vår stickprovsgranskning visar att bidrag erhållits och att rapportering skett i enlighet med föreskrifterna. Vår bedömning är att den interna kontrollen för uppföljning och rapportering till staten i allt väsentligt är tillräcklig.

Nämnden gör uppföljning och analys i samband med internbudget och resursfördelning för att undvika att statsbidragen blir kostnadsdrivande och för att varje skola ska ha så tydliga förutsättningar som möjligt.

Stickproven visar på att nämnden har redovisat sina statsbidrag i enlighet med god redovisningssed och gällande rekommendationer.

Kulturnämnden

Erhållna bidrag 2023

Merparten av statsbidragen till kulturnämnden utbetalas från Kulturrådet. I enlighet med kultursamverkansmodellen så fördelas medlen från staten till Region Skåne som sedan fördelar medlen till bland annat kommunerna i Skåne.

Verksamhet	Bidrag/ersättning	Myndighet	Belopp (mnkr)
Förvaltningsövergripande	Kultur i vården	Kulturrådet/Region Skåne	0,2
	Filmutredning	Kulturrådet/Region Skåne	0,4
	Verksamhetsbidrag	Kulturrådet/Region Skåne	1,0
Biblioteket	Stärkta bibliotek	Kulturrådet/Region Skåne	1,2
	KUR kulturrådet inköp	Kulturrådet/Region Skåne	0,9
	Läsfrämjandelyftet	Kulturrådet/Region Skåne	0,2

Museet	Centrumbildning byggnadsvård	Kulturrådet/Region Skåne	0,1
	Levande kultur- och industriarv	Kulturrådet/Region Skåne	0,3
	Verksamhetsbidrag	Kulturrådet/Region Skåne	3,3
Dunkers Kulturhus	Scenkonst skola	Kulturrådet/Region Skåne	0,3
	Verksamhetsbidrag	Kulturrådet/Region Skåne	2,2
	Div mindre bidrag	Kulturrådet/Region Skåne	0,3
Kulturskolan	Cirkusskola/Kulturskola	Kulturrådet/Region Skåne	0,3
	Utbyte HSO/Kulturskola	Kulturrådet/Region Skåne	0,2
	Tryckeriet/Kulturskola	Kulturrådet/Region Skåne	0,6
	Verksamhetsbidrag	Kulturrådet/Region Skåne	0,6
Summa			12,1

Styrdokument och rutiner

Det finns inte några förvaltningsövergripande styrdokument eller rutiner avseende hanteringen av riktade statsbidrag och kostnadsersättningar.

Statsbidragsportalen är känd på förvaltningen men används ännu inte. Kulturområdet bedöms som begränsat och intervjuerna visar att det är medarbetarnas nätverk som fångar upp mycket inom området.

Ansvarsfördelning

Det framgår inte något i nämndens delegeringsordning⁷ eller arbetsinstruktion⁸ som specifikt avser hanteringen av statsbidrag.

Av intervjuerna framgår att respektive chef och verksamhet bevakar vilka bidrag som kan sökas inom sina områden och beslutar om vilka ansökningar som ska göras. När beslut erhållits är praxis i förvaltningen att verksamhetsansvarig skickar en kopia på beslutet till ekonomiavdelningen. Intervjuerna visar att detta görs ibland men inte regelmässigt. Respektive verksamhet är därefter ansvarig för att återredovisa bidraget till staten.

För biblioteksverksamheten sker gemensamma ansökningar genom Familjen Helsingborg. Vi har under granskningen inte tagit del av rutiner som tydliggör hur hantering och ansökan av dessa statsbidrag ska ske.

Det finns en osäkerhet inom förvaltningen om det finns andra statsbidrag som borde sökas. Med anledning av detta har det inom förvaltningen inletts en diskussion om att centralisera delar som exempelvis bevakning av statsbidrag till en funktion inom förvaltningens stab.

⁷ Kulturnämndens delegeringsordning, senast reviderad 2024-06-18

⁸ Kulturnämndens arbetsinstruktion, senast reviderad 2024-06-18

Intern kontroll

Nämnden har inte med någon granskningspunkt som avser statsbidrag i sin riskanalys eller interna kontrollplan för 2024. Ekonomiavdelningen består av få personer med lång erfarenhet, och upplever därmed att de har god kontroll över området.

Större bidrag som är kända i förväg integreras i internbudgetarbetet. Inom nämndens verksamhetsområde finns flera mindre bidrag som söks efterhand under året och därmed inte kända då internbudgeten antas. Dessa kan exempelvis avse medfinansiering vid en författarträff eller annat arrangemang. Denna form av bidrag är vanligtvis inte så stora att de påverkar nämndens prognos och finansiella planering.

Respektive verksamhet är ansvarig för erhållna bidrag och rapporteringen av dessa. Ekonomiavdelningen är behjälplig med underlag om verksamheterna efterfrågar det. Det är inte alltid tydligt från statens sida hur återrapporteringen ska ske och det förekommer att staten inte kräver någon återredovisning.

Stickprov

För att kontrollera efterlevnad av riktlinjer avseende ansökan, uppföljning och rapportering till staten har vi genomfört stickprovskontroll på två bidrag som kulturnämnden erhållit under 2022–2023:

	Ansökan i tid	Ansökt om	Beslut om utbetalning	Rapporterat i tid	Utbetalt belopp	Redovisat i enl med R2
	Framgår					
Stärkta bibliotek 2023	ej	Framgår ej	1 400 000	Framgår ej	1 221 840	
Utvecklingsbidrag till kulturskolors enskilda satsningar 2022/2023	Ja	2 602 000	2 230 100	Framgår ej	Framgår ej	Ja

Vi har inte erhållit någon ansökan om statsbidraget för stärkta bibliotek. Av mejlkorrespondens med Kulturrådet framgår att bidraget som finns bokfört på 2023 har beslutats om under 2022, men av olika anledningar har staden fått tiden för användande förlängt så att redovisningsdatum har flyttats fram till 2024-01-31. Redovisningen till Kulturrådet visar att de beslutade 1 400 tkr har använts. Beloppen i redovisningen till Kulturrådet är svåra att härleda till nämndens bokföring. Det beror delvis på att statsbidrag med samma namn funnits under flera år.

Ansökningshandlingar avseende stickprovet utvecklingsbidrag till kulturskolor, är inte daterat men i ansökningen anges att om det inkommer för sent så kommer det att avvisas. Vår granskning visar att en redovisning har gjorts till Kulturrådet, den är dock inte daterad varpå vi inte kan uttala oss om rapporteringen har gjorts i tid. Vi har i granskningen haft svårt att ur nämndens redovisning härleda vilka medel som är hänförliga till det aktuella statsbidraget.

Uppföljning

Uppföljning och analys av de verksamhetsområden som erhållit statsbidrag sker inom ramen för budgetarbetet för kommande år. Ekonomin följs upp varje månad med månadsbokslut. Statsbidragen utgör en del, men det görs inte några separata uppföljningar av nämndens erhållna statsbidrag.

Under 2023 minskade statsbidraget som budgeterats för kulturskolan. Utfallet för 2022 var 2,2 mnkr medan nämnden för 2023 tilldelades 0,8 mnkr. Detta medförde att verksamheten redovisade ett underskott i bokslutet på -0,3 mnkr.

De verksamheter som får statsbidrag i form av verksamhetsbidrag via Region Skåne (vilket främst avser Museet och BoostHBG⁹) behöver i sin bidragsansökan lägga fram en plan för verksamheten för de närmsta tre åren. Denna form av bidrag har således en något längre planeringshorisont. För en del av dessa verksamheter är statsbidragen en förutsättning för att verksamheten ska kunna bedrivas.

Det görs inte någon specifik rapportering till kulturnämnden över vilka statsbidrag som erhållits.

Redovisning

Inom kulturnämnden används koddelen *projekt* för att särredovisa olika mindre statsbidrag. Nämnden har många olika små statsbidrag, och en genomgång av nämndens redovisning visar att benämningar av inbetalningar under året som avser samma statsbidrag benämns på olika sätt.

I samband med årsbokslut 2023 gjordes en genomgång inom förvaltningen och en del äldre statsbidrag som redovisats på balanskonton intäktsfördes. Dessa avsåg bidrag där Kulturrådet inte krävt någon återredovisning och återbetalning av medel som inte använts under den aktuella perioden.

Redovisning sker utan att stadsledningsförvaltningen är delaktig.

Bedömning

Kulturnämnden har inte framarbetat några dokumenterade riktlinjer och rutiner som tydliggör nämndens hantering av statsbidrag. Nämnden bör utveckla riktlinjer för hur statsbidrag ska hanteras för att tydliggöra ansvarsfördelningen, försäkra sig om att nämnden inte missar bidrag som kunnat sökas och för att minska personberoendet. Vi ser det även som värdefullt att nämnden genom sin delegering tydliggör beslutanderätten för ansökan om statsbidrag inom nämndens ansvarsområde.

⁹ En verksamhet på Dunkers Kulturhus som arbetar för att utveckla Skåne som en plats för filmskapare

Vår stickprovsgranskning visar att den interna kontrollen bör förbättras för att undvika att processen för hantering av statsbidrag blir personberoende och inte hanteras likvärdigt.

Vi ser det som viktigt att nämnden löpande analyserar erhållna bidrag och hur det påverkar nämndens finansiering och långsiktiga planering. Vår granskning visar att en verksamhets resultat (Kulturskolan) direkt varit påverkat av utfallet av statsbidrag under föregående år, vilket ställer ökade krav på analys och uppföljning.

Vi ser det som positivt att nämnden numera följer gällande rekommendationer avseende hur statsbidrag ska intäktas. För att skapa en bättre överblick och kontroll över erhållna statsbidrag bör nämnden tydliggöra hur statsbidragen ska benämnas i redovisningen.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden erhåller statsbidrag och kostnadsersättningar företrädesvis från Socialstyrelsen. Under 2023 erhöles bidrag i följande omfattning:

Verksamhet	Bidrag/ersättning	Myndighet	Belopp (mkr)
Äldreomsorg	Äldreomsorgssatsningen	Socialstyrelsen	53,3
	Äldreomsorgslyftet	Socialstyrelsen	22,7
	God och nära vård	Socialstyrelsen/SKR	17,8
	Stärka civila försvaret	Socialstyrelsen	0,4
	Återhämtningsbonus	Socialstyrelsen	2,3
	Motverka ensamhet bland äldre	Socialstyrelsen	0,2
	Hälsosamtal	Socialstyrelsen	2,3
	Projekt Dagverksamhet för personer med demenssjukdom	Socialstyrelsen	0,3
	Schablonersättning	Migrationsverket	1,0
LSS	Habiliteringsersättning	Socialstyrelsen	4,8
Summa			104,9

Styrdokument och rutiner

Det finns inte några förvaltningsövergripande styrdokument eller rutiner framtagna för hanteringen av riktade statsbidrag och kostnadsersättningar.

Majoriteten av nämndens statsbidrag söks från Socialstyrelsen, vanligtvis via en e-tjänst på myndighetens hemsida. Återrapporteringen av statsbidraget sker vanligtvis via ett webbformulär

Förvaltningen kommer inom kort påbörja användandet av Statsbidragsportalen för att förvissa sig om att de inte missar att söka några statsbidrag. En kontroll av

nämndens områden på portalen har gjorts och visar enligt uppgift på att nämnden inte missat att söka om några större statsbidrag.

Ansvarsfördelning

Det framgår inte i nämndens delegeringsordning¹⁰ eller arbetsinstruktion¹¹ något specifikt som avser hanteringen av statsbidrag.

Inom förvaltningen leds arbetet med statsbidrag vad gäller ansökning, hantering och rapportering från ekonomiavdelningen, där främst två medarbetare håller samman processen. Bevakning via nyhetsbrev sker även i chefsgruppen på förvaltningen.

Det är ekonomichefen som fattar beslut om vilka statsbidrag som ska sökas. Vid behov samråder ekonomichefen med verksamhetschef eller omsorgsdirektör. Det finns en uttalad riktning från nämnden att möjliga medel ska sökas. Ekonomichefen har fått en fullmakt undertecknad av stadsdirektör och kommunstyrelsens ordförande för att vara stadens ombud Socialstyrelsens e-tjänst.

Kostnadsersättningar avseende flyktingar som ansöks från Migrationsverket har en separat hantering. Dessa ersättningar hanteras av två handläggare på myndighetsavdelningen.

Intern kontroll

Nämnden har inte med någon granskningspunkt som avser statsbidrag i sin riskanalys och interna kontrollplan för 2023. Ekonomiavdelningen har internt identifierat en sårbarhet kopplat till personberoende och har inlett ett arbete för att förbättra systematik, rutiner och spårbarhet för att ersättare lättare ska kunna följa ett ärende avseende statsbidrag.

Hur statsbidragen ska återrapporteras styrs enligt de intervjuade av statens krav, vilka kan variera. Angivna formulär av bidragsgivaren ska användas och dessa upplevs tydliga respektive vilka uppgifter som ska rapporteras. Vid återrapporteringen involverar ekonomiavdelningen en representant från verksamheten som varit aktiv i insatsen.

Stickprov

För att kontrollera efterlevnad av riktlinjer avseende ansökan, uppföljning och rapportering till staten har vi genomfört stickprovskontroll på två bidrag som vård- och omsorgsnämnden erhållit under 2023:

Ansökan i tid	Ansökt om	Beslut om utbetalning	Rapporterat i tid	Utbetalt belopp	Redovisat i enl med R2
---------------	-----------	-----------------------	-------------------	-----------------	------------------------

¹⁰ Vård- och omsorgsnämndens delegeringsordning, senast reviderad 2023-12-18

¹¹ Vård- och omsorgsnämndens arbetsinstruktion, senast reviderad 2019-XX-XX

Äldreomsorgslyftet 2023	Ja	22 654 133	22 654 133	Ja	22 654 133	Ja
Habiliteringsersättning 2023	Ja	4 811 141	4 811 141	Ja	4 811 141	Ja

Vår stickprovsgranskning avseende äldreomsorgslyftet visar inte på några väsentliga avvikelser. Det fanns ett i förväg fastställt belopp från regeringen som staden rekvirerade från Socialstyrelsen via deras e-tjänst. Redovisning har skett via Socialstyrelsens e-tjänst, och en förutsättning för utbetalning var att det gjordes inom utsatt tid. Staden har inte kunnat använda hela beloppet under 2023, utan nyttjade drygt 7,7 mnkr. Resterande ca 14,9 mnkr fick nämnden återbetala till Socialstyrelsen i juni 2024. Denna summa är uppbokad som en förutbetalad intäkt i årsbokslut 2023.

Stickprovet avseende habiliteringsersättning visar inte på några väsentliga avvikelser. Det fanns ett i förväg fastställt belopp från regeringen som staden rekvirerade från Socialstyrelsen via deras e-tjänst. Redovisning har skett via Socialstyrelsens e-tjänst.

Uppföljning

Det pågår en dialog inom förvaltningens ledningsgrupp om att stärka uppföljningen av vilka effekter som satsningar i enlighet med stadsbidragen ger, men arbetet har ännu inte strukturerats.

Den rapportering som vård- och omsorgsnämnden får avseende statsbidrag sker främst inom processen för mål och ekonomi. Nämnden får löpande en föredragning om vilka statsbidrag som erhålls och hur fördelning skett till olika verksamheter/aktiviteter. Nämnden får enligt intervjuerna även löpande information i rapporter, prognoser och planer om vad i verksamheten som förutsätter statsbidrag för att kunna bedrivas. Statsbidragen finansierar i stor utsträckning personalresurser och kompetens.

I nämndens delårsrapport från april i år beskrivs att kostnaderna för ökad nattbemanning har ökat mer än erhållit statsbidrag, vilket kommer att påverka nämndens resultat. Den ökade nattbemanningen har finansierats av statsbidraget "äldreomsorgsatsningen". Efterhand som den ökade nattbemanningen införts har kostnaden ökat och beräknas fullt införd kosta ca 35 mnkr årligen. Ungefär 15 mnkr av kostnaden för 2024 täcks inte med nuvarande fördelning av statsbidraget. I beslutad budget för 2025 tillförs nämnden 17 mnkr för att finansiera den del som inte ingår i statsbidraget.

Redovisning

Inom vård- och omsorgsnämnden används koddelen *objekt* för att särredovisa olika statsbidrag. Vid en kontroll mellan de bokförda beloppen på respektive objekt 2023 i ekonomisystemet med den sammanställning över statsbidrag vi erhållit från förvaltningen, noterar vi att beloppen inte överensstämmer. Differensen beror enligt uppgift på att en del av statsbidragen fördelats vidare till privata utförare utan att

dessa utbetalningar redovisats på respektive objekt. Nämnden kommer från och med 2024 använda objekt för dessa transaktioner av statsbidrag.

När statsbidragen erhålls redovisas de först på ett balanskonto innan det bokas ut i verksamheten. Resultateffekter ska motsvara förbrukningen och avstämning görs enligt uppgift varje månad. Nämnden hänvisar till att redovisning sker enligt baskontoplan och rutiner och instruktioner avseende övergripande redovisning i staden.

Redovisning sker utan att stadsledningsförvaltningen är delaktig.

Bedömning

Vi konstaterar att vård- och omsorgsnämnden inte framarbetat några dokumenterade riktlinjer och rutiner som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom nämndens ansvarsområde. Nämnden bör utveckla riktlinjer för att tydliggöra ansvarsfördelningen, försäkra sig om att nämnden inte missar bidrag och kostnadsersättningar som kunnat sökas och för att minska personberoendet. Vi ser det även som värdefullt att nämnden genom sin delegering tydliggör beslutanderätten för ansökan om statsbidrag inom nämndens ansvarsområde.

Utifrån genomförd stickprovsgranskning bedömer vi att den interna kontrollen kopplat till redovisning och återrapportering av statsbidrag är tillräcklig. Vår stickprovsgranskning har inte visat på några väsentliga avvikelser. Utifrån att statsbidrag och kostnadsersättningar hanteras i olika delar i organisationen utan att det finns en gemensam överblick, ser vi en risk att hantering och uppföljning inte sker på ett tillräckligt sätt. Nämnden bör säkerställa att det finns en ändamålsenlig struktur och uppföljning av hanteringen.

Vi ser positivt på att det inom nämnden förs dialog om att förbättra uppföljningen av statsbidrag och analysen av dess påverkan på verksamheten. Vi bedömer det som särskilt viktigt eftersom flera statsbidrag nämnden erhållit kunnat användas relativt fritt för att täcka kostnader i verksamheten, exempelvis för personal och kompetenssatsningar, vilket nämnden löpande behöver kontrollera och följa upp.

Stickproven visar på att nämnden har redovisat sina statsbidrag i enlighet med god redovisningssed och gällande rekommendationer.

Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och berörda nämnder säkerställer att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och granskade nämnder **delvis** säkerställt att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig. Vi grundar vår bedömning på att alla nämnder förutom barn- och utbildningsnämnden saknar dokumenterade riktlinjer eller rutiner för hur statsbidrag ska hanteras och redovisas. I stadens ekonomihandbok saknas vägledning kring hur statsbidrag ska hanteras inom staden.

Vi konstaterar att de flesta förvaltningarna har inarbetade arbetssätt för hur statsbidrag ska sökas och rapporteras. Dock finns ingen uttalad funktion (undantag barn- och utbildningsnämnden) som ansvarar för hantering och samordning, varken på förvaltningsnivå eller för staden som helhet. Detta ser vi som en risk utifrån att ansökningsprocessen i de olika verksamheterna kan bli personberoende och att bidrag missas att sökas. Avsaknad av riktlinjer och samordning försvårar även möjligheten till spårbarhet och uppföljning av att redovisningen sker enligt gällande rekommendationer.

Enbart arbetsmarknadsnämnden har genom sin delegeringsordning inom verksamheten vuxenutbildning delegerat rätten att ansöka om bidrag från staten. Vi ser det som värdefullt att styrelsen och övriga nämnder genom sin delegering tydliggör vem som har beslutanderätt att ansöka om statsbidrag inom sitt ansvarsområde.

Då merparten av statsbidragen är ettåriga finns det en risk för kortsiktiga insatser och att verksamheter som finansieras av statsbidrag blir kostnadsdrivande. Styrelsen och nämnderna behöver därmed följa upp de satsningar som görs med hjälp av statsbidrag så att de följer kommunfullmäktiges och nämndens övergripande mål och prioriteringar. Vidare att resurserna används på rätt sätt utifrån nämndernas finansiering av verksamheten.

Merparten av rapportering och redovisning sker genom statens system och rutiner men eftersom dessa varierar i omfattning innebär komplexiteten att det ställs höga krav på de verksamheter som erhåller bidrag. Utifrån genomförda stickprov bedömer vi att det finns en i allt väsentligt tillräcklig intern kontroll för redovisning och återrapportering av statsbidrag även om det inom vissa verksamheter kan utvecklas. Kommunstyrelsen erhåller årligen i samband med årsredovisningen en sammanställning över stadens erhållna statsbidrag. På nämndsnivå sker uppföljning i samband med processen för mål och ekonomi.

Stickproven visar att redovisningen av de bidrag vi granskat i stort följer god redovisningssed och de rekommendationer som finns. Vid granskning av 2023 års bokslut förekom dock vissa felaktigheter där nämnderna i flera fall har vidtagit åtgärder för att förbättra redovisningen.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- I stadens ekonomihandbok tydliggöra förutsättningar och principer för hantering och redovisning av statsbidrag.
- Ta fram riktlinjer som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom styrelsens ansvarsområde.
- Förtydliga styrelsens delegeringsordning avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.
- Överväga behovet av en övergripande funktion med ansvar för samordning och uppföljning av stadens statsbidrag.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi arbetsmarknadsnämnden att:

- Ta fram riktlinjer som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom nämndens ansvarsområde.
- Förtydliga nämndens delegeringsordning för att omfatta samtliga beslut avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.
- Överväga behovet av en övergripande funktion med ansvar för samordning, kontroll och uppföljning av nämndens statsbidrag.
- Utveckla analys och uppföljning utifrån erhållna bidrag för att säkerställa att bidragen inte blir kostnadsdrivande och är i linje med nämndens mål och prioriteringar för verksamheten.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden att:

- Förtydliga nämndens delegeringsordning avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kulturnämnden att:

- Ta fram riktlinjer som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom nämndens ansvarsområde.

- Förtydliga nämndens delegeringsordning avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.
- Överväga behovet av en övergripande funktion med ansvar för samordning, kontroll och uppföljning av nämndens statsbidrag. I arbetet säkerställa enhetlighet kring hur statsbidragen benämns i redovisningen.
- Utveckla analys och uppföljning utifrån erhållna bidrag för att säkerställa att bidragen inte blir kostnadsdrivande och är i linje med nämndens mål och prioriteringar för verksamheten.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi vård- och omsorgsnämnden att:

- Ta fram riktlinjer som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom nämndens ansvarsområde.
- Förtydliga nämndens delegeringsordning avseende ansökan och rekvirering av statsbidrag.
- Överväga behovet av en övergripande funktion med ansvar för samordning, kontroll och uppföljning av nämndens statsbidrag.
- Fortsatt utveckla analys och uppföljning utifrån erhållna bidrag för att säkerställa att bidragen inte blir kostnadsdrivande och är i linje med nämndens mål och prioriteringar för verksamheten.

Bilaga 1

Erhållna statsbidrag kommunstyrelsen 2021-2024

Bidrag (tkr)	2021	2022	2023	2024 - budget och hittills känt	Myndighet
Delmos	5 100	-	-	-	Delegationen mot segregation
Ersättning för krisberedskap	2 800	1 500	4 400	3 900	MSB
Ersättning för krisberedskap	-	600	-	-	MSB
Ersättning för civilt försvar	2 500	2 900	2 200	2 000	MSB
Energi- och klimatrådgivning	2 000	2 100	2 200	2 200	Energimyndigheten
Hbg Works - en integrerad testbädd i Helsingborgs stads innovationssystem	3 400	200	-	-	Vinnova
Smarter city labs	1 700	400	-	-	Vinnova
Behovsstyrd IoT	200	-	-	-	Vinnova
Tillsammans bygger vi den omtänksamma staden: Innovation i samverkan för ett demensvänligt Helsingborg	-	400	1 600	-	Vinnova
Alone together	-	-	-	-	Vinnova
Avfallshantering robotar	-	-	600	700	Vinnova
IoT kontrollpanel	-	-	-	100	Vinnova
Transparanta transporter	-	-	-	200	Trafikverket
Demand accelerator	-	-	-	200	Vinnova
Klimatdialogerna	-	-	-	100	Energimyndigheten
Antiloop - visualisera data för snabbare klimatomställning	-	-	-	400	Vinnova
Stormen i lugna kvarteren	-	-	-	700	Vinnova
Totalt	17 700	8 100	11 000	10 500	

Bilaga 2

Erhållna statsbidrag arbetsmarknadsnämnden 2021-2024

Bidrag (tkr)	2021	2022	2023	2024 - budget och hittills känt	Myndighet
Yrkesutbildningar	75 203	69 403	75 008		Skolverket
Lärcentrum	-	1 492	-		Skolverket
Ukraina stimulansbidrag	-	-	589		Skolverket
Validering	1 345	-	460		Skolverket
Yrkeshögskola	5 687	4 571	1 844		Myndigheten för yrkeshögskolan
Föräldrasvenska 2.0	322	-	-		Skolverket
Skolmiljarden	540	-	-		Skolverket
Schablonersättning nyanlända	34 400	50 697	26 083		Migrationsverket
Ukraina enl massflyktdirektivet	-	10 511	21 135		Migrationsverket
Ungdomsjobb	1 922	404	730	1 800	Arbetsförmedlingen
Totalt	119 419	137 078	125 849	1 800	

Bilaga 3

Erhållna statsbidrag barn- och utbildningsnämnden 2021-2024

Bidrag (tkr)	2021	2022	2023	2024 - budget och hittills känt	Myndighet
Likvärdig skola	71 602	83 906	98 481	79 954	Skolverket
Mindre barngrupper i förskolan	8 147	2 528	-	-	Skolverket
Språkutveckling i förskolan	5 505	5551,825	-	-	Skolverket
Kvalitetsbidrag	7 315	-	-	-	Skolverket
Kvalitetshöjande åtgärder	-	34 448	46 209	44 988	Skolverket
Maxtaxa - Kvalitetssäkring	30 455	30 788	30 620	30 703	Skolverket
Lärlönelyftet	30 464	30 090	27 775	31 500	Skolverket
Karriärtjänster	19 194	20 007	19 050	21 730	Skolverket
Arbetsmiljö i socioekonomiskt utsatta områden	10 123	11 951	11 491	13 753	Skolverket
Lärlingar	7 826	7 685	8 029	8 695	Skolverket
Läromedel av hög kvalitet	-	-	7 384	7 400	Skolverket
Läxhjälp	6 034	6 756	5 201	3 894	Skolverket
Lärarassistenter	5 143	5 185	5 190	5 149	Skolverket
Personalförstärkning elevhälsan	3 876	3 978	2 351	4 130	Skolverket
Asylsökande migrationsverket	10 787	19 873	8 716	10 261	Migrationsverket
SIS-medel	1 470	1 779	2 018	2 000	Skolverket
Coronastöd	14 041	18 333	-	-	Kammarkollegiet
Fortbildning av lärare och förskollärare	-	-	1 399	1 357	Skolverket
Skapande skola	1 333	659	1 314	1 000	Skolverket
Omsorg på obekvämtid	1 004	1 046	1 088	1 000	Skolverket
Specialpedagogik fortbildning	1 206	1 861	825	806	Skolverket
Behörighetsgivande utb. yrkeslärare.	1 167	395	869	811	Skolverket
Övriga riktade medel	5 919	4 301	5 615	4 821	
Totalt	242 610	291 121	283 627	273 952	

Bilaga 4

Erhållna statsbidrag kulturnämnden 2021-2024

Bidrag (tkr)	2021	2022	2023	2024 - budget och hittills känt	Myndighet
Verksamhetsbidrag - övergripande	334	782	950	-	Kulturrådet/Regionen
Kultur i vården	-	-	200	-	Kulturrådet/Regionen
Filmutredning	-	119	410	197	Kulturrådet/Regionen
Aktiv kulturfridid förstudie	-	-	-	200	Kulturrådet/Regionen
Diverse bidrag - övergripande	-	-	8	50	Kulturrådet/Regionen
Verksamhetsbidrag - biblioteket	33	2		37	Kulturrådet/Regionen
Stärkta Bibliotek	1 344	992	1 221	151	Kulturrådet/Regionen
KUR Kulturrådet inköp	376	384	888	500	Kulturrådet/Regionen
Läsfrämjandelyftet	-	-	168	160	Kulturrådet/Regionen
Logopedväskan	-	-	27	415	Kulturrådet/Regionen
Hållbara arbetsplatser	135	135	-	-	Kulturrådet/Regionen
Diverse bidrag - biblioteket	143	244	16	19	Kulturrådet/Regionen
Verksamhetsbidrag - Helsingborgs Museum	4 023	3 074	3 256	2 685	Kulturrådet/Regionen
Centrumbildning					
Byggnadsvård	-	-	100	-	Kulturrådet/Regionen
Levande Kultur och Industriarv	-	337	325	-	Kulturrådet/Regionen
Om väggar kunde tala - Storytelling	107	1	3	-	Kulturrådet/Regionen
Utveckling utekök	-	178	-	-	Kulturrådet/Regionen
Verksamhetsbidrag - Dunkers inkl kulturskolan	2 760	2 236	2 893	2 510	Kulturrådet/Regionen
Sommarkulturskola	189	364	10	-	Kulturrådet/Regionen
Cirkusskola	530	479	257	-	Kulturrådet/Regionen
Utbyte HSO/Kulturskola	-	77	220	-	Kulturrådet/Regionen
Kur/Tryckeriet	309	1 146	584	-	Kulturrådet/Regionen
Diverse bidrag - Dunkers inkl. kulturskolan	547	155	515	130	Kulturrådet/Regionen
Totalt	10 832	10 705	12 052	7 053	

Bilaga 5

Erhållna statsbidrag vård- och omsorgsnämnden 2021-2024

Bidrag (tkr)	2021	2022	2023	2024 - budget och hittills känt	Myndighet
Äldreomsorgssatsningen	53 159	53 000	53 331	53 820	Socialstyrelsen
Äldreomsorgslyftet	45 102	22 000	22 654	22 862	Socialstyrelsen
God och nära vård	18 364	18 000	17 800	13 702	Socialstyrelsen/SKR
Stärka civila försvaret	-	-	351	-	Socialstyrelsen
Återhämtningsbonus	-	2 110	2 290	-	Socialstyrelsen
Motverka ensamhet bland äldre	-	-	155	-	Socialstyrelsen
Hälsosamtal	-	-	2 255	1 200	Socialstyrelsen
Projekt Dagverksamhet för personer med demenssjukdom	-	-	300	257	Socialstyrelsen
Kristöd och trauma	1 828	-	-	-	Socialstyrelsen
Ansökta kostnadsersättningar	1 004	2 344	988	2 333	Migrationsverket
Habiliteringsersättning	-	-	4 800	4 800	Socialstyrelsen
Stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap	-	-	-	1 488	Socialstyrelsen
Digitalisering	2 145	2 000	-	-	Kammarkollegiet/SKR
Demens	8 090	8 053	-	-	Socialstyrelsen
Totalt	129 692	107 507	104 924	100 462	